

JAN ELLISONOVÁ

Drobný
poklesek

Drobný poklesek

Drobný poklesek

JAN ELLISONOVÁ

Original title: Jan Ellison: A SMALL INDISCRETION

Copyright © 2014 by Jan Ellison

Cover design © Deirdre Wait, High Pines Creative.com

Cover photograph © Getty Images / Thinkstock

Czech edition © Fortuna Libri, Praha 2015

Translation © Alena Amchová, 2015

Vydalo nakladatelství Fortuna Libri

www.fortunalibri.cz

Odpovědná redaktorka Lucie Bednářová

První vydání

Tato kniha je fikce. Jména, postavy, místa a události jsou buď výsledkem autorovy fantazie, anebo jsou použity fiktivně, a proto jakákoli podobnost se skutečnými živými či mrtvými osobami, obchodními společnostmi, událostmi či místy je čistě náhodná.

Srdečné díky Music Sales Limited za povolení přetisknout výňatek z písně „Those Are the Days“, jejíž slova a hudbu složili Natalie Merchantová a Robert Buck, copyright 1992.

Christian Burial Music. Netzwerk One Music Limited.

Všechna práva vyhrazena. Zabezpečená mezinárodní práva.

Použito s dovolením Music Sales Limited.

Všechna práva vyhrazena

Žádná část této publikace nesmí být reprodukována, ukládána do informačních systémů nebo rozšiřována jakýmkoli způsobem, ať už elektronicky, mechanicky, fotografickou cestou nebo jinými prostředky bez souhlasu majitele práv.

ISBN 978-80-7321-954-3

Pro mého manžela Davida
a mou matku

Věnováno památce
Andrewa Milese Krantze,
který přišel příliš záhy a brzy odešel.
19. listopad 1983–24. červen 2005

Nic nedělá tak nevinný dojem jako poklesek.

— OSCAR WILDE

LONDÝN V ROCE, KDY MI BYLO DVACET.

Měla jsem na sobě zimní kabát, první v životě – pánský zimník, koupený v secondhandu. Nosila jsem ho každý den se šátkem uvázaným kolem krku a představovala si, že vypadám umělecky a rafinovaně. Každý z těch šátků stál libru. Kupovala jsem je od jedné Indky, která měla stánek u stanice metra Victoria, kde jsem nastupovala, když jsem jela do práce. Byly to tenoučké, zmuchlané kusy látky, rozhodně ne šátky, které bych měla nosit do kanceláře, natož aby mě chránily před chladem. Nemohla jsem jim však odolat, byly tak lehoučké a měly jemné, tlumené barvy. Teď mi připadá, že peníze, které jsem za ně utratila, a to, že jsem si zvykla nosit každý den jiný, bylo vlastně požitkářství, jakási snaha dokázat, že jsem holka schopná se bezhlavě vrhnout do vztahu se svým šéfem, který byl ženatý muž, dvakrát tak starý jako já – a vyváznout z něj bez následků.

„Church,“ řekl to ráno, kdy jsem dorazila na místo, které mi paní z agentury napsala tiskacími písmeny na kartičku. „Malcolm Church.“

Natáhl ke mně ruku a mě okamžitě zarazil určitý rozpor, který z něj vyzařoval – jeho úctyhodná výška a váha byly v pro-

tikladu se shrbenými rameny, váhavým chováním, neohrabanými rukama a nohama. Měl čtverhranný obličej, kulaté hnědé oči a hnědé, místy prošedivělé vlasy, ale tyhle rysy naprosto přehlušila jeho velikost, takže později jsem si pamatovala jen příjemný pocit, že ve srovnání s ním jsem malá, a to jsem měřila přes metr sedmdesát. Mluvil se mnou dost podivným způsobem – s hlavou schovanou mezi rameny a očima upřenýma do prázdna za mnou, jako by se tam cosi vznášelo, možná zralé ovoce či záblesk světla, nebo jako kdyby neměl dostatek odvahy, aby se člověku díval do očí, nebo mu to možná nepripadalo zdvořilé.

Zeptal se mě, na jak dlouho mohu nastoupit. Řekla jsem mu, že mám v plánu zůstat v Londýně tři měsíce, ale že mám pracovní povolení na šest měsíců, do března příštího roku. Původně jsem měla v úmyslu tvrdit, že u něj můžu pracovat neomezeně dlouho, protože to zaměstnání bylo uvedeno jako na plný úvazek a stálá pozice, a já jsem neměla vůbec žádné peníze a tu práci jsem zoufale potřebovala, ale cosi mě zarazilo. Nebyla to skutečnost, že něco je správné a něco nesprávné, ani strach, že mě přistihne při lži, ale neodbytný pocit vlastní důležitosti, který jsem v té době ještě nedokázala setřást, myšlenka, že buď mě přijme za mých vlastních podmínek, nebo vůbec ne. Navíc jsem se opírala o rychlost, jakou píšu na stroji – osmdesát slov za minutu – na niž se mě ovšem nikdy nezeptal.

„To bude v pořádku,“ poznamenal Malcolm a upřeně zíral kamsi za mé rameno. Pak mi začal vysvětlovat, že pracuje v pozemním stavitelství a v současné době připravuje nabídku na stanici železnice Docklands Light Rail na Canary Wharf. Pověděl mi, že London Docklands je oblast východního a jihovýchodního Londýna, a že tamější doky bývaly součástí lon-

dýnského přístavu. Celé území zchátralo a vláda v sedmdesátých letech vyhlásila plán rozvoje jak pro komerční využití, tak i pro bytovou výstavbu. Malcolm se zapojil již do počátečních etap projektu a nyní doufá, že získá zakázku na renovaci původní železniční stanice.

Poznamenal, že bych měla psát podle diktátu, zpracovávat texty, občas vyhledávat informace a vůbec pomáhat zařídit kancelář a dát nabídku dohromady. Kancelář byl jediná místnost nad obchodem se sendviči na Bond Street se dvěma psacími stoly, nízkým šedým kobercem, jaké bývají na chodbách, a dvěma skládacími kovovými židlemi. Na jednom ze stolů stála fotografie ženy s miminkem. Byl to naaranžovaný černobílý snímek, na němž upoutala neobvyklá hra stříbřitého světla a stínů na pozadí stromů a oblohy. Přes rty děťátka byla ručně přimalovaná růžová šmouha. Byla to Malcolmova rodina – manželka Louise, která bude později výrazně figurovat v mých myšlenkách, a jejich malá dcerka Daisy, které bylo v té době už deset, a chodila do internátní školy na severu Anglie, kterou kdysi navštěvovala i Louise, když byla v jejím věku. Později jsem se dověděla, že snímek vyfotografoval mladý muž jménem Patrick Ardghal, syn starého Malcolmova rodinného přítele, který bydlí v zahradním domku za Malcolmovým a Louisiným domem v Richmondu. Fotka vznikla před deseti lety, kdy Patrick chodil na uměleckou školu.

Louise měla na snímku světlé vlasy a jemný rovný nosík. Vyzařoval z ní náznak netrpělivosti, možná ani ne tak kvůli děcku jako takovému, ale důvodem mohlo být to, že se konečně stala matkou se vším, co k tomu patří. Trvalo jim sedm let, než dcerku počali, jak mi Malcolm později pověděl. Když se z nich stali rodiče, byli už svoji celé desetiletí, a Louise o další dítě nestála. Jak Malcolm řekl, neměla na to povahu. Bylo to

na ni moc a vyčerpávalo ji to. Porod ji navíc téměř zabil, protože novorozená Daisy zdědila po svém otci poněkud velkou hlavu.

PŘESTĚHOVALA JSEM SE Z HOSTELU NA EARL'S COURT DO penzionu nedaleko stanice Victoria. Byl to pětipatrový dům z šedého kamene. Můj pokoj měřil asi třikrát tři metry, stěny měl jasně modré, stál tam psací stůl s polaminovanou deskou a úzká tvrdá postel zakrytá tenkým bílým přehozem. Koupelny byly na chodbě. Nebyly v nich žádné sprchy, jen jedna jediná vana a hadice připevněná ke kohoutku, když si chtěl člověk umýt vlasy. Na dveřích místnosti s vanou nebyl zámek, takže jsem si zvykla opírat o dveře židli, abych měla trochu soukromí. Pokud si pamatuju, ta židle Patricka Ardghala nezastavila. Vlastně ho nezarazilo téměř nic, kdysi vzal něco do hlavy. Vrazil prostě pořádně do dveří a já jsem ho nejspíš přivítala, tak jako ostatně vždycky, a on se svlékl a vlezl si dovnitř. Naše mokrá těla se krkolomně propletla na dost dlouho, aby ho to uspokojilo – a pak odešel, tak jako vždycky, a odnesl s sebou mé srdce.

Platila jsem činži šedesát liber týdně. V ceně byla i snídaně a večeře, které se podávaly dole v jídelně. Na švédských stolech byla ráno vajíčka, toasty a dušená rajčata, k večeři bývaly masové nákypy, ryba s hranolky, nebo pečená šunka. Ostatní obyvatelé penzionu vyjadřovali své spojení tím, že si na jídlo stěžovali, ale já jsem neměla to svědomí se k nim přidat. Snídaně i večeře mi ohromně chutnaly, obdivovala jsem ty bohatě naložené stoly, milovala husté omáčky, pudinky a moučníky, měkoučké tlusté rohlíky. Připadalo mi to jako malý zázrak, že si mohu vybírat z takového množství a přitom

to všechno platím ze své mzdy. Právě tak mi pokaždé udělalo radost, když jsem podávala kovovou libru za šátek, anebo když jsem si v secondhandu na Notting Hill koupila zimník. Byl to jednořadový tvídový kabát až na zem, se skrytým zapínáním a širokým límcem, který jsem si mohla zvednout, když mi byla zima na krk. V zimníku a šátku jsem sestupovala do nitra Victoria Station a opět se z metra vynořovala do cílevědomého, rychlého života ve městě a cítila se plna energie. Měla jsem dojem, že jdu s módou, a vůbec jsem mnohem lepší než ten člověk, jímž jsem bývala, když jsem odešla z domova. Okouzila mě svoboda a nekonečné možnosti. Jakékoli chybné kroky, které teď třeba udělám, budou jen a jen mé. Jakékoli hloupé činy budou moje soukromá záležitost a nebudou mít žádný vztah k nadějím a snům ostatních lidí, a později nebudou zdrojem výčitek, odplaty, či snad bolesti.

BYL TO VELKÝ ŠOK, KDYŽ JSEM O NĚJAKÝCH DVACET LET později zjistila, že pravý opak byl pravdou. Když jsem si nakonec uvědomila, že jsem tenkrát vlastně nevěděla skoro nic. Když jsem loni v červnu stála ve své kuchyni v San Francisku, vsunula ukazováček pod chlopeň bílé obálky a našla černobílou fotografii, na níž stojím v tom tvídovém kabátě na bílých doverských útesech a čekám, až budu moci nastoupit na trajekt do Paříže.

Byla to úplně nevinná fotka pro někoho, kdo neznal její minulost, její zrádné biologické imperativy, její volání po odškodnění, které zůstalo nesplaceno. Byla nasvícena právě tak jako tenkrát ten snímek Louisy a děcka na Malcolmově psacím stole. V temné komoře ji ozářil světelný zdroj a způsobil změnu světla a tmy. Moje postava a Malcolmova vedle ní, spolu s cen-

timetrem vzduchu mezi námi, byly zality stříbřitým světlem, které se na okrajích zesvětlovalo jako nějaká svatozář. Louise a Patrick na druhé straně fotografie byli v hlubokém stínu. Šátek, který jsem si vybrala, byl tlumeně červený, ručně malovaný. Měla jsem ho uvázaný pevně kolem krku jako oprátku. Nebyla jsem to však já, kdo bude viset.

ČÁST PRVNÍ

.....

Jedna

• • • • •

NEBÝVÁ VŽDYCKY MOUDRÉ PŘEDPOKLÁDAT, ŽE KDYŽ to vypadá, že je povrch světa nenarušený, je život nutně tam, kde ho člověk zanechal.

Pondělí ráno, 5. září 2011. Dvacet minut po osmé. Měla jsem právě nádobí po snídani, když zazvonil telefon. Utřela jsem si jednu ruku o utěrku a vzala telefon při druhém zazvonění. Potichu jsem řekla haló. Spal jsi přímo nad kuchyní v pokoji své sestry, a po tom rozruchu předešlé noci jsem nechtěla, aby tě telefon vzbudil.

Ozývalo se jen praskání a šumění a já už se chystala spustit proslov „ať jste, kdo jste, už sem nikdy nevolejte“, když vtom neznámý hlas vyslovil tvé jméno.

„Jste příbuzná Roberta Jonathana Gunnlaugssona?“

„Ano,“ odpověděla jsem. „Robbie je můj syn.“

Nastala chvilka ticha, do něhož jsem myslím řekla něco jako že ještě spíš. A že nemůžeš jít k telefonu.

V pozadí jsem slyšela nějaké hlasy a pak změt slov – automobilová nehoda, zlomená žebra, možné poranění mozku, zranění ledvin tupým předmětem. Začala jsem se trást. Zavolala jsem na tvého otce. Hodila jsem mu telefon, jako by mě páčil v ruce.

Tvůj otec sebral z linky tužku a blok a napsal pár poznámek. „Sežeňte vrtulník a dopravte ho do traumacentra v Stanfordu,“ křikl do telefonu. „Budeme tam za hodinu.“

Běžela jsem nahoru. Trochu jsem čekala, že tě najdu tam, kde jsem tě nechala, na Pollyině posteli. Doufala jsem, že její ozdobný polštářek ve tvaru baletního střevíčku ti stále ještě bude podpírat hlavu.

Rozrazila jsem dveře jejího pokoje. Přistoupila k posteli. Ale tys tam nebyl. Tvůj nákladák stál na příjezdové cestě, Robbie, ale ty jsi nikde v domě nebyl. Později jsme se dozvěděli, že ses vezl na sedadle vedle řidiče ve starém sedanu značky Volvo, když severně od Santa Cruz vyletěl do vzduchu a vyhodil tě do rokle. Řidičův pás vydržel, ale tvůj ne.

PROCPALI JSME SE S JONATHANEM MEZI HUSTOU DOPRAVOU v San Francisku a pak se řítili po dálnici padesát kilometrů na jih, nechali za sebou mlhu a vjeli do slunce. Dorazili jsme na poloostrov, sjeli z dálnice a hlasy přiškrčenými strachem se hádali, kudy dál. Projížděli jsme neznámými místy – kolem univerzity s nízkými, rozložitými pískovcovými budovami a velkými plochami modré oblohy a trávníků, zahlédli nákupní centrum se sudy plnými květin a nekonečným parkovištěm, a dorazili k nemocnici na úpravném předměstí. Byl to slunečný poloostrov vklíněný mezi zelený záliv a hradbu slámově zbarvených kopců. Tohle místo tvůj otec o pět měsíců později začal nazývat domovem. Zabočili jsme na hlavní příjezdovou cestu k nemocnici a objeli extravagantní cihlovou fontánu, v jejímž středu byla oáza vytvarovaných stromů.

To já jsem minulou noc počítala, kolik jsi toho vypil. To já jsem zřejmě byla příčinou těch scén a pak nakonec se snažila,

aby mé tři děti strávily noc v bezpečí pod stejnou střechou. To já jsem přenesla spící Polly ke Claře, abys mohl spát v jejím pokoji. Kdybych tě bývala nepřiměla zůstat, kdybych nezměnila ten droboučký střípek osudu, kdybych byla neutrhla jediné křídlo jediného motýla, nebyl bys skončil v tom autě. Rozloučil by ses a jel po Bay Bridge do Berkeley, padl do postele a spal do poledne. O den později by ses vrátil do laboratoře a pokračoval ve fyzikálním výzkumu částic. A věnoval se i hledání dalších nepolapitelných pravd.

U hlavního vchodu čekali dva psi. S přivřenýma očima a čumáky položenými na zemi leželi v pozici trpělivé odevzdanosti. Takovému přístupu bylo nutno se vyhnout. Úkol, který byl před námi – můj úkol – nebyl trpělivě čekat, avšak jednat. Rozplést ten zádrhel v osudu. Být bdělá a nemilosrdná, pokud jde o tvou zdravotní péči. Nepřijmout nic jiného než naprosté uzdravení. Položit každou možnou otázku. Nenechat kámen na kameni.

Měla jsem toho prvního rána podezření, že by možná bylo lépe nechat některé kameny pohřbené v prachu? Že bych si třeba mohla přát, aby výsledky některých biologických vyšetření zůstaly skryté, a to nejen před tebou a před tvým otcem, ale i přede mnou? Myslím, že ne. Popírání skutečnosti, jak ti ostatně řekne každý léčící se narkoman, se nedefinuje jako to, že člověk něco ví a předstírá, že to neví. Je to neschopnost to vůbec vidět.

TOHO RÁNA SE NEDALO NA NEMOCNIČNÍM PARKOVIŠTI NAJÍT volné místo. Jeli jsme nahoru a projížděli kolem dokola každého poschodí. Do třetího, čtvrtého, pátého, a potom zase dolů. Tvůj otec rychle řezal zatáčky. Když jsme podruhé vyjeli až

nahoru do nejvyššího patra, kde nemilosrdně žhnulo zářivé slunce, auto těsně před námi právě vyjíždělo ze svého místa. Jonathan nechal nohu na brzdě, rozepnul si pás a natáhl se dozadu pro bundu a peněženku. Já jsem se hrabala v kabelce a hledala sluneční brýle. V tom momentě zahnulo na uvolněné místo z opačného směru auto.

„Co má tohle sakra být?“ řekl tvůj otec.

Zařadil neutrální a vyskočil z auta. Nebyl o moc jiný, než když jsem se s ním seznámila. Ošlehaný větrem, drsný, mužný, s modrýma očima a širokými rameny, hezký, tak jako vždycky býval. Stále měl spoustu špinavě blondatých vlasů, díky nimž nevypadal na sedmačtyřicet. Zdál se být mladší i díky tomu, že z něj vyzařovala klidná, pozitivní, nepoddajná energie, samozřejmost, s níž odmítal sehnout hlavu před denními starostmi. Přímo mě tedy šokovalo, když jsem teď sledovala, jak se řítí k autu, které zabralo naše místo, jako zvíře, bránící svá mláďata – brutální, rozzlobený a tak si nepodobný. Svým způsobem ale krásný.

Postavil se těsně k okénku řidiče. Dveře auta se pootevřely a praštily ho do holeně. Tvůj otec neviděl nohu, která si stoupla na zem, protože stál přímo nad ní, ale já jsem si všimla, že je silná, neforemná, naditá v silonových podkolenkách. On však neviděl nateklé kotníky a lýtka protkaná křečovými žilami, ani bílé boty bez podpatku s gumovými podrážkami. Noha patřila ženě, které tvůj otec řekl: „Mého syna sem dovezli vrtulníkem, a tohle je do prdele moje parkovací místo.“

Žena se obtížně vysoukala ze sedadla. Obličej se jí svařil úsilím a malýma, starýma, uslzenýma očima mžourala do slunce. Tvůj otec o krok ustoupil. Chvilí tam stál, strčil ruce do kapes a přešel ke mně. Jeho zuřivost opadala a na tváři se mu opět objevila maska, kterou tam měl od chvíle, kdy jsem se vrátila z Lon-

dýna a před čtyřmi dny udělala to hloupé doznání. Byla to maska, kterou už jsem neměla právo zpochybňovat, či se snažit, aby zmizela.

Vyjeli jsme z budovy, zahnuili na parkovací místo pro hendikepované před vchodem na pohotovost a utekli. Brýle jsem držela v levé ruce a pravou svírala kabelku. Na svetr jsem zapomněla. Tvůj otec si přehodil větrovku přes rameno. Zip mě švihl do tváře. Byl to možná začátek odplaty za minulost, která už kdysi dávno nakreslila neviditelný plán naší budoucnosti.

KDYŽ JSME SE O PŮLNOCI VRÁTILI K AUTU, ZA STĚRAČEM JSME našli lístek s pokutou za nesprávné parkování.

„Dvě stě sedmdesát dolarů,“ prohlásil Jonathan. Papír neroztrhal, ale hodil ho na zem a zašlápl nohou, jako kdyby pod botou drtil nedopalek cigarety. V té době už lékaři vyloučili vážné poranění mozku. Měl jsi však otřes mozku, propíchnutou plíci, čtyři zlomená žebra a naštípnutou pravou česku. Nejvážnější byla natržená ledvinová tepna, což ti může potenciálně poškodit ledvinu – jak se ukázalo, jedinou, kterou máš.

Tvrdí se, že lidské tělo může ztratit padesát procent orgánů či končetin a přežít. Jenomže záleží na tom, jaké jsou to orgány a jaké tělo. Renální ageneze. Nenazývá se to nemoc, říká se tomu stav. Stav, kdy se člověk narodí pouze s jednou ledvinou, což se stane zhruba u jednoho či dvou lidí z tisíce. Většinou však ani nevědí, že tenhle problém mají, protože jediná ledvina vyroste do takové velikosti, že pro potřeby organismu zcela postačí. Do čehos to narazil? Do stromu ne. Ani do tvrdé země. Muselo to být něco vyrobeného lidmi, plast, sklo, nebo ocel, nějaká ostrá hrana auta, která zachytila křivku tvého letícího těla, a náraz je probodl.

Když jsme dorazili do nemocnice, byl jsi už v umělém spánku, což mi vysvětlili jako jakési zmrazení, umělou úlevu od tvého zraněného těla, což umožní, aby si tvé vnitřní orgány mohly odpočinout. Informovali nás, že pokud je tvé tělo v tomhle stavu, nemůžeme vlastně nic moc udělat. Možná bude zapotřebí, abys v tomhle umělém spánku zůstal pár dní, možná pár týdnů, nebo dokonce i několik měsíců. Ještě je příliš brzo, zatím se to nedá říct.

Zavolali jsme mé matce. Řekla, že tvé sestry tvrdě spí. Pověděla mi, že můj otec, kterého jsem neviděla přes dvacet let, nakonec skutečně přijel z Maine. Ujistila mě, že oni dva to tam zvládnou. Jezdili jsme s Jonathanem sem a tam po dálnici El Camino Real, až jsme docela blízko nemocnice objevili pokoj v motelu jménem Mermaid Inn. Byla to příšernost štukovaná růžovou omítkou vtěsnaná mezi Starbucks a nezávislé knihkupectví. Kromě toho, že jsme to k tobě měli blízko, a hned vedle jsme mohli dostat kávu, bylo to jediné, co se dalo na jeho obrodu uvést, cena – šedesát tři dolarů za noc.